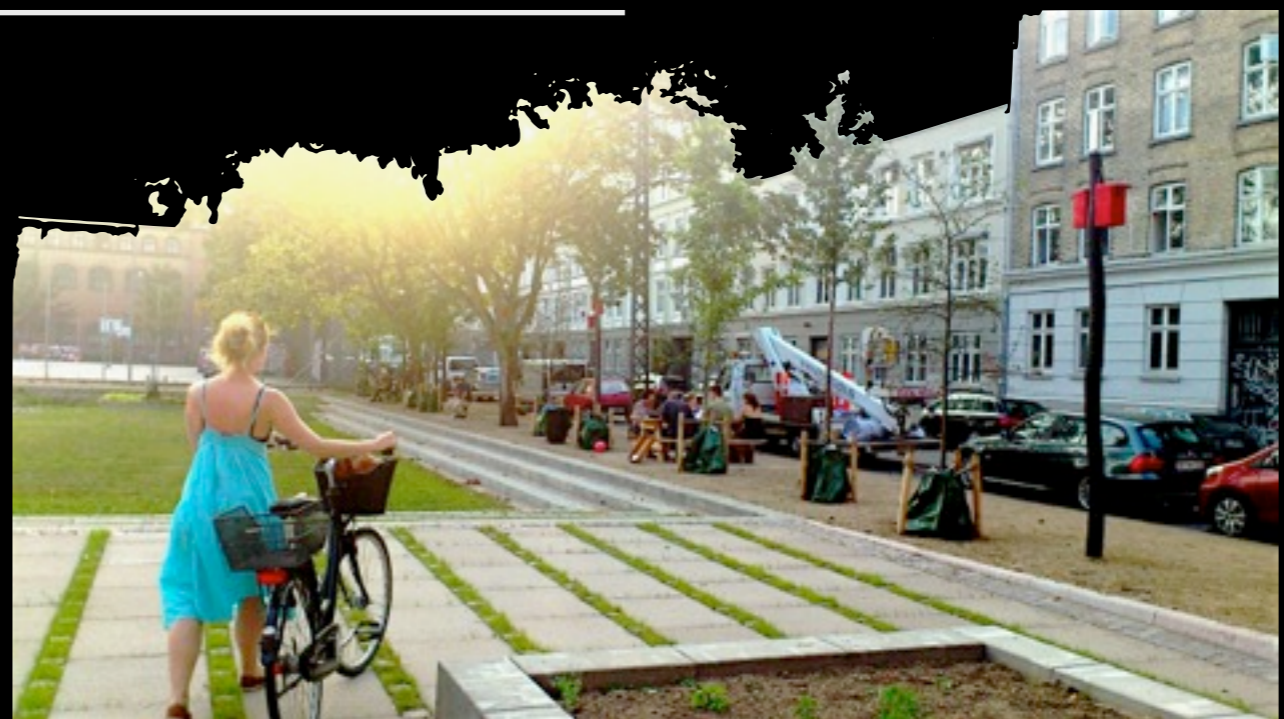

Kriminalpræventiv og utryghedsreducerende miljø- og byplanlægning

- *En vidensopsamling*

Rune H. Scherg, PhD stipendiat
Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet
rhs@sbi.aau.dk

Baggrund for vidensopsamlingen

DKR og Trygfonden:

- Behov for mere systematisk viden omkring sammenhæng mellem miljø- og byplanlægning og kriminalitet/ utryghed i forbindelse med projektet 'Tryghed via byplanlægning'
- Sporadiske viden på feltet - især manglet en mere miljøkriminologisk diskussion af sammenhæng mellem sted og kriminalitet/utryghed
- Manglende dansksproget vidensopsamling på feltet
- Styrke interessen mere bredt blandt arkitekter, byplanlæggere, o.lign for kriminapræventiv miljø- og byplanlægning.

...Vidensopsamlingen udkommer primo 2013

Vidensopsamlingens indhold

Intro: Hvorfor områdebaserede indsatser og kriminalpræventiv miljø- og byplanlægning?

1. Afsættet for den fysiske miljøplanlægning: Jane Jacobs og Oscar Newman
2. Kriminalitetsforebyggende miljøplanlægning: Den teoretiske ramme
3. Tre hovedstrømninger i den kriminalpræventive og utryghedsreducerende miljøplanlægning:
 - a. Social integration
 - b. Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)
 - c. 'Safety in Numbers'
4. Praktiske erfaringer med kriminalpræventiv miljøplanlægning
 - a. Secured By Design i Storbritannien
 - b. Safe Housing Label (PKWV) i Holland
 - c. Områdefornyelse og kvarterløft

Samlet set: hvad virker utrygheds- og kriminalitetsforebyggende
5. Diskussion og perspektiver: krydsbestøvning og konflikter
 - a. Fra CPTED til 2. generation CPTED
 - b. Overvågning og klare grænser
6. Forskydning af kriminalitet?
7. Hvorledes afspejler den aktuelle rådgivning og anvisninger vores viden på feltet?

Appendiks: diskussion af utryghedsfænomenet

Præsentationens indhold

Intro: Hvorfor områdebaserede indsatser og kriminalpræventiv miljø- og byplanlægning?

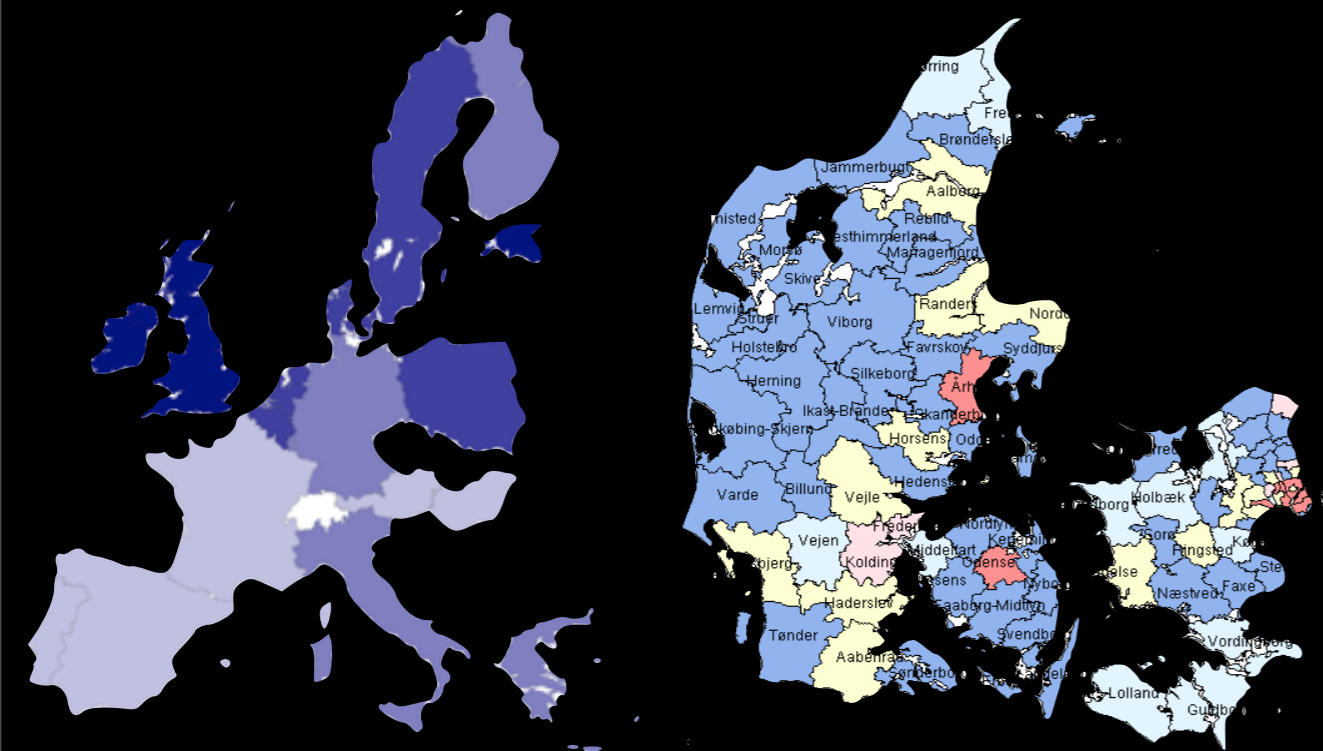
1. Afsættet for den fysiske miljøplanlægning: Jane Jacobs og Oscar Newman
2. Kriminalitetsforebyggende miljøplanlægning: Den teoretiske ramme
3. Tre hovedstrømninger i den kriminalpræventive og utryghedsreducerende miljøplanlægning
 - a. Social integration
 - b. Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED)
 - c. 'Safety in Numbers'
4. Praktiske erfaringer med kriminalpræventiv miljøplanlægning
 - a. Secured By Design i Storbritannien
 - b. Safe Housing Label (PKWV) i Holland
 - c. Områdefornyelse og kvarterløft

Samlet set: hvad virker utrygheds- og kriminalitetsforebyggende
5. Diskussion og perspektiver: krydsbestøvning og konflikter
 - a. Fra CPTED til 2. generation CPTED
 - b. Overvågning og klare grænser
6. Forskydning af kriminalitet?
7. Hvorledes afspejler den aktuelle rådgivning og anvisninger vores viden på feltet?

Appendiks: diskussion af utryghedsfænomenet

Hvorfor kriminalpræventiv miljø- og byplanlægning?

- koncentreret kriminalitet og utryghed

Kriminalitet og utryghed har negative konsekvenser for ramte områder

Uanset på hvilket niveau (land, by, byområde eller gadehjørne) vil en høj koncentration af kriminalitet og utryghed have negative konsekvenser for området eller stedet

På områdeniveau medfører høj koncentration af kriminalitet / utryghed:

- erosion af social kapital
- fraflytning af ressourcestærke beboere og/eller fraflytning af næringsliv
- lavere økonomisk aktivitet i området
- lavere boligpriser

Via område- og stedsspecifikke indsatser kan der bl.a målrettet sætte ind hvor kriminalitetsproblemerne er størst og sættes ind overfor de forhold og dynamikker som lokalt forårsager kriminalitet og utryghed og derved kan problemerne mere effektivt imødegås end havde der bare benyttet mere brede ufokuserede indsatser.

Utryghed: et paraplyfænomen

Fear of crime dækker over:

fear of becoming a victim of crime; the perception of the risk of becoming a victim of crime; feelings of safety; perceptions and responses to the threat of crime and criminal victimisation; worry, concern and anxiety about victimisation and crime, and so on (Vanderveen, 2006 p. 18)

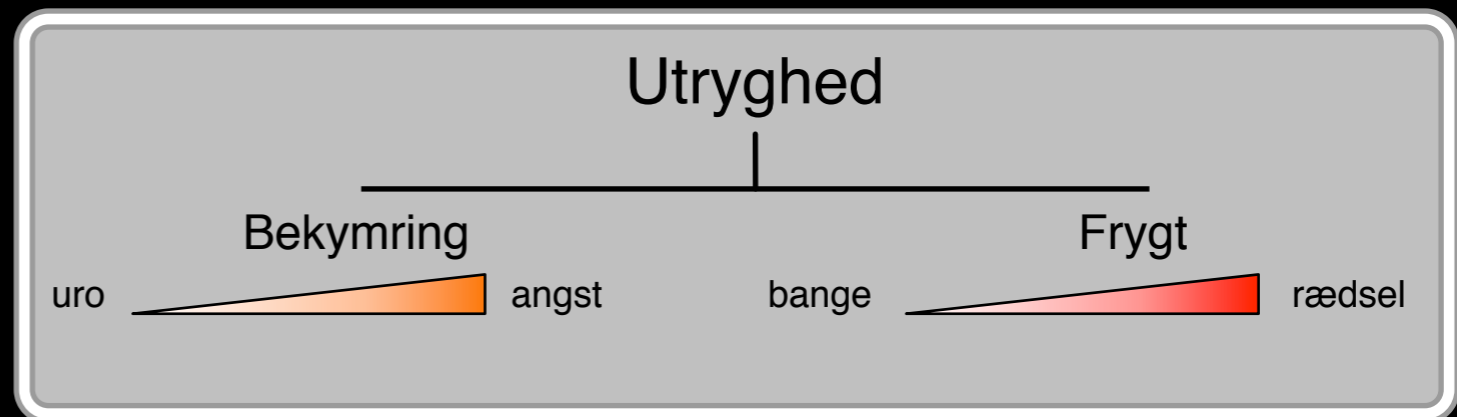
Hvad er utryghed?

– fokus på den utryghed der relaterer sig til ens personlighed utryghed for at blive udsat for kriminalitet.

fear of crime is an emotional response of dread or anxiety to crime or symbols that a person associates with crime

(Ferraro, 1995 p.4).

To typer utryghed:

Hovedresultater I: Tre hovedstrømninger

Social integration

- Teoretisk fundament: Chicago skolen, social desorganisations teori/ kollektiv kraft (*collective efficacy*)
- Strategi: lokalsamfundsrettede indsatser: indsatser der sigter mod at opbygning af netværk, fremme af fællesskabsfølelse, styrke social kapital og øge den kollektive kraft og naboskabsfølelser

CPTED (crime prevention through environmental design)

- Teoretiske fundament: Oscar Newman, Rutine aktivitetsteori, Crime pattern teori, Broken windows
- Strategi: designfokuserede indsatser med fokus på: territorialitet, overvågning, adgangskontrol og target hardening, activity support, renommé/ vedligeholdelse

'Safety in numbers'

- Teoretisk fundament: Jane Jacobs, New Urbanism, space syntax
- Strategi: Fremme en høj koncentration af mennesker i byrummet via åbne let tilgængelige integrerede byrum, funktionsblanding, imødekommende og spændende rumligt design.

Hovedresultater II: Hvad virker ?

- Alle 3 hovedstrømninger er teoretisk og empirisk relevante, hvorfor en flerstrengt forebyggelsestilgang ofte er den mest effektive

Resultater:

- Teoretisk: En samlet pointering af værdien af naturlig uformel overvågning i kontekst af tilstedeværelse af et fælleskab
- Empirisk: især solid empirisk vidensbase for Sociale integrationsteorien og CPTED
- Indsatser: Primært CPTED indsatser: situationelle target hardening indsatser såsom solide døre, gode låse, og overvågningsindsatser som tv-overvågning (i afgrænsede rum) og øget belysning virker kriminalpræventivt. Den utryghedsreducerende effekt af disse tiltag er dog usikker.

Evalueringsrammen:

- Mest simple indsatser er mest solidt evalueret (solide døre, vinduer, låse o.lign) - brede sammensatte indsatser er mindre solidt evalueret (fx boligsociale indsatser). At vi har sværere ved at identificere en effekt af mindre veldefinerede indsatser handler måske mindre om at der ikke er en effekt, men at vi ikke har metoderne (eller den økonomiske vilje) til at måle den præcist nok (jf. Saville, 2009).

Råd og vejledning i lyset af forskningen

Jævnføre eksisterende råd og anvisning fra DKR, CEN og Dansk Standard:

(Heldigvis) harmonerer de eksisterende råd og anvisninger både samlet set og mere specifik overvejende med forskningen på området.

- Udfra et snævert videnskabeligt blik kan man dog stille spørgsmålstegn ved det videnskabelige grundlag bag anbefalingen af integrerede, multifunktionelle befolkningsblandede by- og boligområder som anbefales af bl.a. DKR, CEN og Ingeniørforeningen / Dansk Standard.
- Det bør dokumenteres bedre

Konklusion

- Miljø- og byplanlægning er relevante kriminalpræventive og utryghedsreducerende instrumenter
- Begrænset sikker viden og meget knap så sikker viden om hvilke indsatser der virker - især i forhold til forebyggelse af utryghed
- Kriminalpræventive anvisninger og råd reflekterer i vid udstrækning vores viden på feltet
- Man kunne (især) ønske sig mere sikker viden om den kriminalpræventive værdi af den ny-urbane byplanlægning med dens fokus på åbne og levende byrum

Kriminalpræventiv og utrygheds- reducerende miljø- og byplanlægning

- *En vidensopsamling*

...kommer snart

Rune H. Scherg, PhD stipendiat
Statens Byggeforskningsinstitut,
Aalborg Universitet

rhs@sbi.aau.dk